

Mobilbryderi

Hva skjedde med den uforstyrrede og dype kommunikasjonen?

TEKST

Kim Larsen

PUBLISERT 4. september 2017

KOMMUNIKASJON

RAMMEBETINGELSENE for forelesninger og kurs har de senere år blitt massivt forandret ved at man, dersom man ikke gjør noe aktivt for å hindre det, i økende grad foreleser for baksiden av mobiltelefoner. Jeg skrev en artikkel om mobiltelefoners ødeleggende effekt på kommunikasjonen i Psykologtidsskriftet allerede i 2007. Bruken har eskalert siden, og gjør i økende grad forelesninger og kurs kommunikativt meningsløse. Det er heller ikke mulig å få kursarrangører med på å stå bak et forbud mot mobil som en generell regel. Problemet virker epidemisk, både på universitetene, der professor Bernt Hagtvedt har tatt til orde for å utvise studenter som bruker mobil under forelesninger, og til elever på barne- og ungdomstrinnet der tiltak for å hindre mobilbruk blir diskutert på høyeste politiske nivå.

Det å holde på med noe annet samtidig som en snakker med folk, har i vår kultur tradisjonelt blitt betraktet som åpenbart uhøflig, men har etter hvert blitt normativt akseptert selv om mange irriterer seg over det uten å si noe. Det at psykologer – som skulle være relasjonelt sensitive nærmest i lys av sin yrkesetikk – også er omfattet av denne epidemien, overrasker meg. Men er det noe ved denne situasjonen som også inneholder et potensial, en mulighet?

Som ung student på embetsstudiets første semester våren 1980 laget jeg en kort undersøkelse av holdninger til passiv røyking ved å intervjuer personer med medisinske tilstander som opplevde sterke subjektive plager av at andre røykte på offentlige arenaer. Jeg fant at terskelen for å si ifra om dette var høy; det var ikke akseptert å si ifra selv om en opplevde alvorlige plager. På dette området har det imidlertid skjedd en massiv forandring; de som forurenser luften for andre ved å røyke, er definitivt tvunget på defensiven, og forvist fra alle offentlige rom. I tillegg er det gått inn som en selvsagt og normativ atferdskodeks kun å røyke på egnede steder.

Kan vi håpe på å se noe lignende med mobiltelfonen som med røyking? Det at en slik omsegripende atferdsendring var mulig med røyking, gir i seg selv et visst håp om at noe lignende kan være mulig med mobiltelefoner. Røykeloven var essensiell i å skape

denne endringen. Er det mulig å tenke seg noe lignende når det gjelder mobiltelefoner, ved at samfunnet lager noen lovbestemte mobilfrie soner der kommunikasjonen kan foregå mellom personer som er mentalt tilstedeværende? I så fall ville mye være vunnet.

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 55, nummer 9, 2017, side 865

TEKST

Kim Larsen, psykologspesialist, Sykehuset Østfold og Nasjonalt senter for selvmordsforskning og forebygging